

Bedrijven en consumenten laten ‘(Vermeden) emissies’ onbenut!!!

Door Harry Kloosterman en Joop Boesjes (Stichting E.I.C.)

Deel 3 (Vervolg informatie)

Voor het niet-ETS zijn er geen emissies en emissierechten beschikbaar, althans dat was tot nu toe het antwoord op de vraag. Dit naar aanleiding van de vraag aan de Nederlandse overheid of niet-ETS evenals ETS deelnemers over emissierechten konden beschikken. Ondanks dat antwoord worden ‘vermeden emissies’ en emissierechten afkomstig van niet-ETS sectoren (uit hernieuwbare bronnen) toch sinds ‘mis’bruikt door deelnemende EU-ETS bedrijven:

- Deze ‘vermeden emissies’ worden, jaarlijks bij het vaststellen en de toekenning van emissies en emissierechten, aan het begin van het jaar *niét* meegerekend en aan het eind van het jaar *wél* meegerekend van o.a. energieproducenten (EU-ETS). Deze uitgevoerde berekeningen en de jaarlijkse monitoring door het AgNL, CBS, ECN en PBL, geven een beeld van het emissie volume voor de Nederlandse overheid en van verplichte gerealiseerde emissiebesparingen;
- Deze door verantwoordelijke partijen als onacceptabele methode genoemd voor vaststelling van “het tekort of het overschot”, in jaarlijkse verbruikte emissierechten door EU-ETS deelnemers 2005-2012 en vanaf 2013-2020, gaat ten koste van niet-ETS sectoren. De bedragen die hiermee zijn gemoeid lopen in de vele miljarden euro’s ;
- Een voor de Nederlandse overheid positieve bijkomstigheid is het positieve effect op het duurzaamheidsimago van EU-ETS deelnemers en de onvermijdelijke winstverhoging door gebruik te kunnen maken van ‘vermeden emissies’ afkomstig van niet-ETS deelnemers;

Vanaf 2005 kunnen EU-ETS deelnemers de ‘vermeden emissies’ van niet-ETS deelnemers ongecontroleerd meetellen voor vaststelling van hun jaarlijks emissierechten overschot. Daarmee geven ze gehoor aan de oproep tot duurzaam investeren. Gelijktijdig kunnen zij door niet geaccepteerde methoden hun winsten verhogen door het laten vaststellen van een overschot.

Dit alles is mogelijk omdat er nog steeds discussies bestaan over het *wél* en *niét* meenemen van diverse bronnen die de definitieve uitkomsten aan volume in emissies bepalen.

Daarmee is een bedrag gemoeid van ca. 1,5 tot 4 miljard Euro per jaar aan ‘vermeden emissies’ die door de deelnemers aan het EU-ETS over de rug van niet-EU-ETS deelnemers mogen worden bijgeboekt als winst. Winst die onderdeel uitmaakt van de zgn. ‘windfall profits’ en die tot nu toe uit het zicht van de overheid verborgen is gebleven of wordt geaccepteerd vanwege de situatie van de wetgeving.

Stichting Emissie Informatie Centrum is deze overheveling van emissies (van niet-EU-ETS naar ETS op het spoor gekomen door de vaststelling van de EU-Commissie van Internationale onacceptabele ‘Windfall Profits’ in EU-lidstaten. De EU-Commissie vond bij 5 lidstaten in totaal 71 miljard euro aan emissie overschot. Daarom pleit Stichting Emissie Informatie Centrum voor een aanpak van onacceptabel gebruik van emissies (2005-2012), van ‘vermeden emissies’ die toebehoren aan de rechtmatige eigenaar (in het niet-ETS) en een rechtmatige verdeling en verhandeling van emissies aan rechthebbende eigenaren.

Bijlage:

*De totale kosten aan emissiereducties voor de consument en bedrijven uit het niet-ETS belopen in de **10 miljard euro per jaar** indien óók de groei van de 'vermeden emissies', evenals de andere voor de consument complexe inzichtelijke kosten van emissiereductie blijvend kunnen worden bijgeboekt als windfall profits bij de EU-ETS bedrijven.*

1	De consument is de grootste netto betaler van het EU-ETS systeem. Voor Nederlandse niet-ETS bedrijven en consumenten is dit;	Ca. 2 miljard euro p/j.
2	De consument wordt getroffen door o.a. energie besparing en energie efficiëntie in het niet-ETS systeem;	Ca. 1,5 miljard euro p/j.
3	EU bestrijdingskosten voor het niet-ETS belopen 38% van ca. 900 miljoen euro p/j. door goedkeuring kabinet Balkenende;	Ca. 340 miljoen euro p/j.
4	'Vermeden emissies' niet-ETS oplopend tot 2035 aan emissies van niet-ETS emittenten (biomassa, wind, zon, water, etc.);	Ca. 4 miljard euro p/j.
5	Reserveringen overheid 700 miljoen euro tegenvallers emissies;	Ca. 700 miljoen euro p/j.
6	Veilingopbrengsten van emissies door overheid vanaf 2013;	Ca. 1 miljard euro p/j.
	<u>Deze afzonderlijke reserveringen belopen in totaliteit;</u>	<u>Ca. 10 miljard euro p/j.</u>

Het EU-ETS met ca. 450 bedrijven (verantwoordelijk voor ca. de helft van de Nederlandse emissies) en het niet-ETS met consumenten en ca. 250.000 emitterende bedrijven (de andere helft van de Nederlandse emissies) worden in ieder geval verplicht tot emissiereductie in 2013-2020. Voor het EU-ETS is dit 21% reductie van ca. 109 Mton CO₂ naar 68 Mton CO₂ en voor het niet-ETS betekent dit een besparing door energieverbruik, energie-efficiëntie, mvo, duurzaamheid, etc. in de grootte van 16-20%.

De diverse becijferingen tonen:

- Consumenten en bedrijven worden getroffen door de EU bestrijdingskosten (een door Nederland extra goedgekeurde bijdrage van 38% van ca. 900 miljoen euro per jaar) t.o.v. andere lidstaten ca. 5%, die volledig voor rekening komt van de consument.
- Dat de daadwerkelijke kosten en de opportuniteitskosten (vervangbare kosten alternatieve energie) sinds 2005 worden doorberekend aan de consument, en dit naar verwachting óók zal blijven in 2013-2020. Terwijl deze kosten betrekking hebben op de gratis verstrekte emissierechten. De schattingen lopen hieruit een van 10 Mton – 42 Mton CO₂ per jaar, gerekend met de huidige emissiewaarde 6 euro (60 miljoen euro – 252 miljoen euro) of met de toenmalige waarde van 15 euro (150 miljoen euro – 630 miljoen euro)
- Dat het niet-ETS sinds 2005 een jaarlijks positief resultaat boekt van ca. 10 Mton CO₂ gereduceerde emissies en de Nederlandse overheid voor 24-42 Mton CO₂ aan CDM rechten opkoopt voor het invullen van de tekorten.

Voorbeelden

Situatie 1:

- De EU Commissie becijferde, tegen 2012, een onterechte winst van ca. 71 miljard euro van 5 EU lidstaten voor doorberekende emissierechten aan de consument. Nogal wat Europese energiebedrijven maken misbruik van hun gratis rechten. Ze rekenen de marktprijs daarvan door aan hun klanten (windfall profits). CREG de Belgische energiewaakhond: twee bedrijven rekenden bijna 380 miljoen euro door aan hun klanten. In de periode 2005-2007 moesten de klanten van de energiebedrijven in totaal 1,2 miljard euro ophoesten. *(Bron: De Morgen, 06-2009)*
- Het CE Delft concludeert uit een economisch onderzoek, dat energie-intensieve bedrijven (raffinaderijen, staal en petrochemie) zo'n 14 miljard euro hebben verdiend aan hun rechten voor koolstofuitstoot. Bedrijven onder het ETS vallend en die vooraf beweerden dat ze onevenredig getroffen zouden worden. *(Bron: NEa nieuwsbrief 9 juni 2010)*
- Ook DTe verwacht in 2006 in Nederland een winst van honderden miljoenen euro's. Een reden, zo schrijft de minister, om het probleem van de 'windfall profits van de elektriciteitsproductiebedrijven' aan te pakken. *(Bron: kamerbrief 31-10, windfall nap2, www.emissierechten.nl)*

Situatie 2:

Nederland heeft net als de overige EU-lidstaten de afgelopen jaren energie productie in centrale en decentrale installaties met o.a. hernieuwbare bronnen gestimuleerd. Internationaal wordt deze opgewekte energie en óók de zgn. 'vermeden emissies' meegerekend voor het streefcijfer voor broeikasgasreductie.

In de berekeningen van de allocatie (Allocatieplan 2005-2007 enz. t.b.v. de handelsperiodes) m.b.t. de jaarlijkse emissieverslaglegging voor EU-ETS deelnemers naar de Commissie, zijn de verschillende emissiebronnen voor energie productie t.b.v. de gezamenlijke energieproducenten en inzichtelijkheid en eenvoud in verslaglegging meegenomen.

Dit betekent dat óók decentrale opwekking is en wordt meegeteld voor de vaststelling van de jaarlijkse afrekening van emissierechten. Tevens dat emissies en emissierechten (voor zover van toepassing op hernieuwbare bronnen en 'vermeden emissies') die t.g.v. het Kyoto Protocol, de EU richtlijnen, de diverse publicatie en hernieuwt inzicht waaronder BSA 1, en ESD 2, toebehoren aan een eigenaar van een installatie (Richtlijn 2003-87-EG).

Situatie 3:

Duidelijk is óók dat de bestrijdingskosten (gedragen kosten door EU burgers en bedrijfsleven ter bestrijding van de CO₂ uitstoot) van de EU-lidstaten (Kyoto-doelstelling uit Burden Sharing Agreement) een door Nederland extra goedgekeurde bijdrage vraagt van Nederland (38%) en België (11%) die aanmerkelijk hoger liggen dan de overige EU-lidstaten (gemiddeld 5%) voor de niet EU-ETS overige sectoren.

(Bron: EEA Europees Milieu Agentschap)

Overigens geeft de Balans van de Leefomgeving 2012 een percentage van 16% aan voor de Nederlandse bestrijdingskosten. (38% of 16% van 900 miljoen euro?)

Situatie 4:

In de brief van Dhr. van Geel, Citaten: "Voor de sector gebouwde omgeving geldt als emissieplafond 29 Mton CO₂ per jaar, te realiseren in 2010". Dit betreft alléén de directe emissies, voortkomend uit gasverbruik ten behoeve van ruimteverwarming en warm tapwater. Indirecte emissies (elektriciteitsverbruik) in de gebouwde omgeving zijn verdisconteerd in de streefwaarde voor de industrie en energiesector (112 Mton).

1. Voor de ETS sector in Nederland wordt gerekend met ca. 112Mton CO₂ per jaar.
2. Het niet-ETS, gevormd door o.a. gebouwde omgeving, vervoer, landbouw, kleinere industrie (mkb) en overig, worden met hun totale emissies meegerekend met het ETS systeem, maar hebben geen individuele verantwoording verplichting en kunnen daardoor geen deelnemer zijn aan het ETS systeem. Voor de niet-ETS sectoren wordt gerekend met ca. 108Mton CO₂ per jaar.

In de brief van Dhr. van Geel, staat 29Mton, voortkomend uit gasverbruik, voor de gebouwde omgeving.

Dit geeft aan dat het elektriciteitsverbruik (hoeveelheid ?) van deze sector er is, maar wordt verdisconteerd in de streefwaarde van de energieproducenten. (De streefwaarde zou de verrekening moeten zijn, van de doorberekening van emissierechten aan de afnemer)

Situatie 5:

1. Referentieramingen 2011 PBL/ECN in opdracht van het ministerie van I&M, hebben vastgesteld dat de niet-ETS sectoren in emissies plafonds hebben van: 2013,119Mton, 2014,117Mton en 2015,115Mton). In deze ramingen is een overschot van deze sectoren te constateren van resp. 2013,12Mton, 2014,10Mton en 2015,9Mton.
2. Rijksoverheid in deze ramingen ca. 32Mton (puntbelasting) aan buitenlandse emissierechten moet bijkopen, vanwege emissie tekorten op de balans met de EU verrekening.
3. De emissie streefwaarde van de energieproducenten is gebaseerd op de emissieverantwoording aan de NEa (Nederlandse Emissie Autoriteit) op basis van een monitorprotocol en verificatie. In wetgeving is vastgelegd dat de afwijking op de registratie niet mag zijn > 10%, binnen de daarvoor opgestelde protocollen.
4. De EU heeft in wetgeving (2009/29/EG) bepaald, dat de energiebedrijven hun volledige emissierechten inkoopbedrag vanaf 2013 mogen doorberekenen aan afnemers van hun energie.

Situatie 6:

In de vaststelling van het quotum voor Nederlandse emissies ondervindt Nederland een uitzonderingspositie t.o.v. overige lidstaten. In 1990 is sprake (referentieramingen RIVM) van 220Mton CO₂.

Met een onderverdeling naar ETS sectoren 112Mton CO₂ (energie-intensieve industrie) en niet-ETS sectoren 108Mton (gebouwde omgeving, landbouw, vervoer, kleine industrie (mkb) en overige.

De Nederlandse hoeveelheid emissies voor de niet-ETS sectoren is grotendeels bepaald door het afwijkend hoeveelheid gasverbruik t.o.v. overige lidstaten. Terwijl het aandeel emissies voor de overige lidstaten voor niet-ETS sectoren een mengeling is van diverse energiebronnen.

Tevens zijn in de afspraken met overige lidstaten afspraken gemaakt dat Nederland 50% in binnenlandse emissiereductie moet realiseren en 50% in het buitenland mag realiseren. Hiermee wordt verklaard dat het tekort aan binnenlandse emissies wordt gecompenseerd door emissierechten aankoop uit het buitenland.

Hiermee zou een onevenredige lasten verhoging t.o.v. overige lidstaten mee kunnen worden gecompenseerd. Tevens wordt hiermee verklaard de door Nederland extra goedgekeurde bijdrage in de bestrijdingskosten voor het niet-ETS van Nederland (38%)

Situatie 7:

In de totstandkoming van Nederlandse emissiecijfers heeft de commissie Vögtlander, voorafgaande van de invoering van het ETS systeem, gepleit voor een gefaseerde deelname aan het emissie handelssysteem.

Daartoe zou gefaseerd in tijd, de grote industrie, de kleine industrie en uiteindelijk de woningbezitter een individuele verantwoording krijgen over de eigen uitstoot van broeikasgassen.

De wijze waarop liet de commissie in het midden.

In de EU wetgeving 2003/87/EG, is ook sprake van een recht tot uitstoten, indien men spreekt over een verbrandingsinstallatie.

In Internationaal verband hebben landen het Kyoto protocol in 1996 geratificeerd, waarin nadrukkelijke het recht tot uitstoten is geregeld. Dit wordt ook nog steeds tot uitdrukking gebracht in reglementen. Een rechtspersoon als individu heeft recht tot aankopen en verhandelen van emissierechten.

Situatie 8:

Onzekerheidsfactoren:

De niet-ETS sectoren, constateren sinds 2005 een rechtsongelijkheid door onzekerheidsfactoren en ramingen in de opgelegde energie besparing, energie-efficiëntie en emissie verplichtingen en mogelijkheden voor verduurzaming.

Elektriciteit:

In de inkoopkosten van grondstoffen voor energie opwekking valt te constateren, voor zover valt te achterhalen, dat er aanzienlijke onzekerheidsfactoren zijn:

1. Fluctuerende prijs van ETS emissierechten
2. Fluctuerende prijs van CDM en JI emissierechten (buitenland)
3. Internationale regels voor BTW heffingen op fossiele grondstoffen
4. Nationale regels voor bijdragen in niet-fossiele grondstoffen
5. Verplicht aandeel in te leveren groene stroom
6. Buitenlandse leveringsverplichtingen

Deze onzekerheidsfactoren worden mee doorberekend in de inkoopprijs van emissies voor de afnemers.

Het is in het monitorprotocol opgesteld voor de NEa, niet bekend welk deel aan geproduceerde elektriciteit wordt opgewekt voor welke afnemers

Situatie 9:

In elke normale situatie (koop en verkoop) zal een koper recht hebben op het product wat hij/zij koopt. In de doorberekening van emissierechten, koopt in dit geval de energieproducent een waardecertificaat in de vorm van emissierechten. Het totaal volgens registratie van de NEa 2010 en raming 2011, ligt het quotum voor aankoop van jaarlijkse emissierechten tussen de 40Mton – 49Mton per jaar. Het Internationaal opereren schept de mogelijkheid om op de verschillende markten emissierechten in te kopen, waardoor er per jaar verschillen kunnen ontstaan van > 100 miljoen en < 735 miljoen per jaar. Door de doorberekening en het niet kunnen handelen in emissierechten, ontbeert de niet-ETS sectoren (door het niet in eigendom ontvangen van deze emissierechten) in 2013-2020 een kapitaal van > 800 miljoen euro en < 5,8 miljard euro.

Situatie 10:

Volgens de brief van Dhr. van Geel is 29Mton voor de gebouwde omgeving gebaseerd op het gasverbruik. In de diverse publicaties is de gehele niet-ETS sector via ramingen (ca.108Mton met afwijkingen tot 98Mton) gebaseerd op gas. Het overige, elektriciteit verbruik van deze sectoren is verdisconteerd in de energieproductie van de energieproducenten, groengas of andere vormen van energieopwekking, zijn in de meeste beschouwingen buiten beeld gelaten.

Opmerkelijk is dat alle prognoses zijn gebaseerd op gasaannames. Dit terwijl gasmeters bij individuele afnemers het verbruik voor de 100% nauwkeurig registreren. Daarnaast is het opmerkelijk dat inkoop emissies ook worden doorberekend (hierover is volledig onduidelijkheid) op basis van het gasverbruik. Dit terwijl de wetgeving duidelijk de situatie t.o.v. elektriciteit productie heeft omschreven.

Situatie 11:

De branche verenigingen van energieproducenten hebben aangegeven dat sinds 1981 er een halvering heeft plaatsgevonden op het huishoudelijk verbruik van gas als energie.

Dat zou betekenen dat de 29Mton voor de gebouwde omgeving in 1981 naar schatting 43Mton was.

- Constatering: afname van 14,3Mton t.o.v. 1981 (ca.43Mton) emissies en 2005 (29Mton)
- De economische situatie gebouwde omgeving aanzienlijk is gewijzigd in groei volume
- De invloeden van energiebesparingen (bijv. o.a. isolatie golf en bijv. EPC) zichtbaar zijn
- Rendement invloeden zichtbaar zouden moeten zijn
- Referentiewaarden 1990 en autonome vaststelling 2005

De totale onderbouwing van de raming van de niet-ETS sectoren is gebaseerd op een hoeveelheid onzekerheidsfactoren afgezet in tijd die met de huidige basis informatie. Zo was de ramingen gebaseerd op 1990 en worden voor 2013-2020 de autonome situatie van 2005 als rekeneenheid genomen.

De te stellen vraag is dan ook: Welke gas besparingen hebben de niet-ETS sectoren werkelijk gerealiseerd?

In welke verhoudingen staan dan investeringen en emissies tot elkaar? Afwegingsfactor moet dan ook zijn de afweging bbb in relatie met het Kyoto-protocol (6% emissiebesparing Nederland) en de gerealiseerde besparingen t.o.v. het buitenland.

In de vaststelling op het gebied van ramingen, valt het volgende te constateren:

- Afname gas t.o.v. 1981 14,3Mton
- Economische groei t.o.v. 1990 15% 4,3Mton
- Emissiegebruik norm. Tech.ontw. 20% 5,8Mton

De situatie t.o.v. de vaststelling heeft dus een afwijking in puntschatting van 24,4Mton.

Het niet kunnen handelen in emissierechten, ontbeert de niet-ETS sectoren (door het niet in eigendom ontvangen en kunnen verhandelen van deze emissierechten) in 2013-2020. 29Mton- 53,4Mton per jaar, in waarde >3,4 miljard en 6,4 miljard in 2013-2020.